

Käru Vallaleht

Nr 3 (148)

märts 2017

Lodetavasti aitab projekt Käru noortel leida edaspidi mõtestatumat tegevust ja aleviku bussipeatus saab tagasi oma sihipärase funtsiooni.

Noorsootöö lükatakse käima ühisprojekti abiga

Käru vald osaleb 2017-2018. aastal programmis „KOV strateegiline koostöö“ Rapla koostöörühmis, mille abil loodetakse käivitada Käru piirkonnas avatud noorsootöö teenuse pakkumine.

Tegemist on noorsootöö arenguprogrammiga, mida veavad eest Eesti Noorsootöö Keskus ja SA Archimedes Noorteagentuur. Lisaks Kärule osalevad nn Rapla koostöörühmis ka Rapla, Raikküla, Kaiu, Juuru, Kehtna, Järvakandi ja Vändra vald.

Programmi raames on juba toimunud koolitused koostöörühmi liikmetele. Läbi on viidud nii enesehindamine kui välishindamine ja küsitlused noorsootöö hetkeolukorrast paigal. Koostöörühmi liikmete poolt on kokku seatud programmi tegevuskava, mille abil kohaliku noorsootöö käivitada või arendada. Programmi tegevuskava on saanud Eesti Noorsootöö Keskuselt heakskiidu ning tegevused algavad juba käesoleval kevadel.

Tänane Käru valla noorsootöö on üpris nigelas seisus. Võimalusi justkui oleks, ent reaalselt avatud noorsootöö teenust meil ei pakuta. Palju on kindlasti ka selle taga, et

puudub noorsootöötaja, kes haaraks nõrjal sarvist. Programmi tegevuskava raames saame maikuust tööle võtta 0.5 ametikohaga noorsootöötaja, kellest peaks saama ka ühtlasi selle projekti eestvedaja ja projektijuht. Ka tema esmane koolitus toimub programmi raames. Lisaks võimaldab programm koolitada ka piirkonna aktiivseid noori. Tegevuskavas on aga ka mitmeid vahvaid tegevusi ja huviringe, mis programmi raames on plaanis käivitada. Samuti on mitmeid ühistegevusi koostöörühmi valdade noortele, mis läbi saavad noored nii teistele noortele külla minna kui ka ise teisi võõrustada ja ühiselt vahvaid ettevõtmisi korraldada. Noortele pakutakse programmi raames võimalust osaleda ettevõtlusalastel koolitustel, aktiveerida õpilasomavalitsuste liikmeid, koolitada tehnikahuvilisi ja luua oma meediaklubi ning jagada elulisi-praktilisi teadmisi noortele täiskasvanutele. Lisaks veel suvised laagrid ja digifestival. Kõik ikka selleks, et noortel oleks oma vaba ajaga miskit tarka peale hakata.

Kärus on kavas avada ka noortetuba, mis saab esmaseks aktiivsete noorte kooskäimiskohaks. Kõige esmalt on vaja meil leida aga noor inimene, kes tunneb, et tahab panustada noorsootöösse ja kohalikesse noortesse.

Eva Seera

PAASTUKUU LEHES

- * Vald vajab lisaraha - lk 2
- * Hädaolukorrast ja kevadest - lk 3
- * Kooli(m)elu - lk 4
 - III veerandi kokkuvõte
 - aprillikuu sündmused koolis
- * Koos väsimuse vastu - lk 5
- * EV100 tähtsündmustest - lk 6
- * Pereklubi tervitas kevadet- lk 7
- * Tuleohutusest - lk 8
- * Lindude gripist - lk 9
- * Teated ja reklaam - lk 10

Käru vallavalitsus kuulutab välja konkursi noorsootöötaja leidmiseks.

Töö kirjeldus:

Noortele sisuka vaba aja veetmise organiseerimine
Ürituste korraldamine ja läbiviimine
Noorteprojektide kirjutamine ja elluviimine

Nõudmised kandidaadile:

-Vähemalt kesk- või keskeri haridus
-Huvi noorsootöö vastu
-Meeskonnatööoskus, juhtumis- ja suhtlemisoskus
-Ausus, kohusetunne, täpsus, lojaalsus, vastutustunne, algatusvõime, loovus ja stressitaluvus

-Valmisolek töötada vajadusel nädalavahetusel ja õhtusel ajal
-Oskus töötada Word, Excel, teksti-töötlus, e-posti programmidega
-Oskus kasutada sotsiaalmeedia kanaleid

Kasuks tuleb:

-Kõrgharidus noorsootöö valdkonnas
-Erialane töökogemus või töökogemus lastega
-Laagriksvatataja litsentsi olemasolu
-Inglise keele oskus kõnes ja kirjas
-B-kategooria juhiloa

CV, haridust tõendava dokumendi kopia ja motivatsioonikiri saata aadressile karuinet@estpak.ee hiljemalt 10. aprill 2017. Tööle asumise aeg esimesel võimalusel, töökoormus: 0,5 kohta brutotasuga 350 eurot kuus. Lisainfo tel 4892665.

VALLAMAJAS ARUTATI JA OTSUSTATI:

Kanalisatsiooniprojekt paneb valla lisaraha hankima

Volikogu kogunes 23. veebruaril istungit pidama Käru Põhikooli. Istungilt puudusid Kalev Palling ja Janek Hunt.

Volikogu arutas 26.02.2015 määruse nr 1 „Käru vallavara valdamise eeskiri” muutmist. Ning otsustas muuta määruses § 14 lg 2, mille järgi peab enampakkumise kuulutuse avaldama ka ühes üleriigilises ajalehes. Sellist kohustust ei ole. Sõnastada lõike teksti järgi järgmiselt: Enampakkumine kuulutatakse välja vähemalt 15 päeva enne enampakkumise toimumist vastavas internetiportaalis ja vajadusel muus infokanalis.

Tühistada § 25 punkt 2, mille järgi on vallavara võõrandamisel enampakkumise korras vaja arvestada erisust, et enampakkumise võitjaga sõlmitakse ostu-müügi leping. Korra § 18 on ostu-müügilepingust juba kirjutatud.

Volikogu otsustas muuta otsust 26.04.2012 nr 14 „Maa munitsipaalomandisse taotlemine”. Vallavolikogu otsuse muutmist selgitas vallasekretär Liia Tõnismäe. Käru vallale anti munitsipaalomandisse Sepikoja 3 maatükk, mis on hetkel katastrisse veel kandmata. Selle maatüki kõrvale moodustati seni riigi reservmaana arvel olnud maatükile katastriüksus Viljandi mnt 23. Nende kahe maatüki vahele jääb riba suurusega 2000 m², mille saaks liita Sepikoja 3 maaüksusega. Kuna Sepikoja 3 on alles katastrisse kandmata, soovitati Maa-ametist muuta volikogu otsust, millega taotleti valla munitsipaalomandisse Sepikoja 3 maaüksus ning esitada uus taotlus ja uus piiri-ettepanek.

Määrati uue volikogu liikmete arv ja moodustati valimisringkonnad

Volikogu arutas Türi Vallavolikogu valimiseks volikogu liikmete arvu määramist, valimisringkonna moodustamist ning mandaatide arvu määramist. Volikogu otsuse eelnõu valmistas ette Türi vallasekretär Lii Laanemets ja sama otsuse võtavad vastu ka Türi ja Väätša Vallavolikogud. Volikogu kinnitas Türi Vallavolikogu liikmete arvaks uues volikogus 23, otsustas moodustada ühe valimisringkonna ja mandaatide arvaks määrati 23.

Jätkati eelarve lugemisega

Volinikud jätkasid eelmisel istungil katkestatud valla 2017.a eelarveprojekti II lugemist. Eelarveprojekti kohta andis selgitusi raamatupidaja Ülle Sizask. Tulude poolel on juurde lisatud 7000 eurot tulumaksu, 3208 eurot toetus noorsootöötaja projektile, 1530 eurot laekub AS Eesti Postilt, 450 eurot laekub Eesti Töötukassalt palgatoetus (alates juunist saab raamatukokku juurde võtta 0,25 kohaga töötaja), projektiraha 4032 eurot sotsiaal-

hooldustöötaja 0,5 koha ja 2192 eurot tugisisiku 0,25 koha moodustamiseks.

Juurde on arvestatud EASilt projektitoetus kooli köögi remondiks 39 843 eurot, põhivara müüki on arvestatud vallamaja müük ning laenu arvelt on OÜ Käru Varahalduse osakapitali suurendatud 100 000 euro võrra. Eelarveprojekti on eelarvetulem praegu -95 404,00.

Volikogu otsustas eelarveprojekti parandus ja täiendusetepanekud esitada kirjalikult vallavalitsusele hiljemalt 17. märtsiks 2017. Eelarveprojekti II lugemisega jätkatakse järgmisel vallavolikogu istungil.

Vald võtab nii arvelduskrediiti kui laenu

Arutati arvelduskrediidi võtmist KIKi rahastatud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rekonstrueerimise projektide nr 10174; 11148 ja 12382 suurenenud omafinantseeringu katteks summas 75 000 eurot.

Kuna ühinevad vallad peavad laenu ja tulevastel eelarveaastatel väljamaksmist nõudvad pikaajalised rahalised kohustused konsensuslikult heaks kiitma, siis laenu võtmise otsuse eelnõu peab saatma Türi ja Väätša Vallavolikogule eelnevalt heakskiitmiseks, mistõttu laenu võtmine saab toimuda alles aprilli lõpus või mai alguses, kui meile on saadetud vastavate volikogude heakskiitmise otsused. KIKi rahastatud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rekonstrueerimise projektide nr 10174; 11148 ja 12382 suurenenud omafinantseeringu tõttu on ehitajate ees tekkinud võlg, mille maksmise edasilükkamine suurendab viivise arvelt seda summat veelgi. Arvelduskrediit tuleb tagasi maksta käesoleval eelarveaastal ning seetõttu ei pea ka heakskiitmist küsima ühinevate valdade volikogude käest. Volikogu otsustas arvelduskrediidi võtmise.

Arutati ka laenu võtmist kuni 100 000 eurot eelmises päevakorrapunktis arutusel olnud KIKi rahastatud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rekonstrueerimise projektide nr 10174; 11148 ja 12382 suurenenud omafinantseeringu katteks võetava arvelduskrediidi tagasimaksmiseks.

Volikogu otsustas laenu võtta ning esitada otsus Türi ja Väätša Vallavolikogudele heakskiitmiseks.

Anti nõusolek Türi valla eelnõule

Volikogu arutas Vallavolikogu 26. jaanuari 2017 istungil algatatud otsuse eelnõu „Türi valla eelarvest Türi valla asutuste töötajatele ja ametnikele ning Türi vallavanemale haigushüvitise maksmine ning sellega seoses rahalise kohustuse võtmine“ heakskiitmist, mille järgi vald võtab kohustuse maksta haigushüvitist 2.-8. kalendripäeva eest 70 % töötaja või ametniku keskmisest töötasust. Käru volikogu otsustas Türi

Vallavolikogu otsuse eelnõu heaks kiita.

Pritsimaja kasutajana jätkab Tuletõrje Selts

Volikogu arutas ning otsustas valla omandisse kuuluva pritsimaja hoone aadressil Lao tn 35, Käru alevikus, otsustuskorras tasuta kasutusse andmist 10 aastaks MTÜ Käru Tuletõrje Seltsile.

Kooskõlastati planeering

Volikogu kooskõlastas Rapla Maavalitsuse esitatud Rapla maakonna planeeringu eelnõu. Rapla Maavalitsus esitas Käru Vallavalitsusele taotluse avalikustamise eelseks kooskõlastamiseks Rapla maakonna planeeringu eelnõu. Maakonnaplaneeringu algatas Vabariigi Valitsus 18.07.2013 korraldusega nr 337, millele järgnevalt algatas Rapla maavanem 29.08.2013 korraldusega nr 1-1/415 maakonnaplaneeringu keskkonnamõjude strateegilise hindamise. Maakonnaplaneeringu koostamise korraldaja on Rapla Maavalitsus ja konsultandiks Hendrikson&Ko. Planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviija on Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ.

Postkontori ruumid pannakse enampakkumisele

Seni Eesti Posti käes rendis olnud ruumid Käru alevikus Viljandi mnt 8-19, jäävad peale postkontori sulgemist tühjaks. Seoses sellega tegi vallavalitsus volikogule ettepaneku ruumid võõrandada avaliku kirjaliku enampakkumise korras ning määrata alghinnaks 3000 eurot. Volikogu otsustas ruumid võõrandada vastavalt eelnõule.

Tänavad saavad valgumaks

Vallavanema Elari Hiisi sõnul sai Käru vald tänavavalgustuse rekonstrueerimiseks riigieelarvest 10 000 eurot, mille eest saavad valgustatud veel mõned pimedad tänavatükkid.

Südamekodud pakuvad operaatoritegevuse ostu

Volikogu istungile oli kutsutud OÜ Südamekodud esindajad. Volikogu kuulus Südamekodud OÜ esindajate Martin Kuke, Rain Rosimannuse ja Jako Laanemägi presentatsiooni AS Käru Hooldusravi Keskuse operaatoritegevuse ostmise korral.

Valla huvid ja ootused tehingu teostumisel oleks: uued teenuskohad, uued töökohtad, jätkuv kodulähedane teenus praegustele Käru valla elanikele, eelarvetulu.

Südamekodud OÜ ettepanek:

* Südamekodud OÜ ostab hooldekodu operaatoritegevuse;

* Südamekodud OÜ võtab valla ees kohustuse laiendada olemasolevat hooldekodu (40+ teenuskohta ja 15 uut töökohta);

Kas Sina oled valmis hädaolukorraks?

Hädaolukorraks nimetatakse toimuva tegevuse suhtes ebanormaalselt olukorda, mis võib seada ohtu inimese elu või tervise.

Meie igapäevast mõnusat elu saavad rikkuda loodusõnnetused nagu üleujutus, tugevad tormid, temperatuuride suur kõikumine jne. Samuti on võimalik inimtegevuse tagajärjel juhtuda õnnetusi nagu tehaste suurpõlengud, avariid ohtlike veokitega, küttesüsteemide suur rike või pikaajaline elektrikatkestus jne. Ei saa unustada terrorismiohtu ning praegu ka hüpeteetilist sõjaohtu.

Targad on õelnud: valmistu hädaolukorraks, siis seda ei tule.

Hädaolukorras on tähtis kõigepealt aru saada ja tunnistada, et oled hätta sattunud. Nüüd tulevad appi meie teadmised ja tahe oma elu eriolukorras võimalikult tavapärasesse rutiini viia. Alati on olemas pääsetee, inimese võimed on suuremad, kui ta arvata oskab.

Teadmised hädaolukorras toimuvatest psühholoogilistest ja füüsioloogilistest protsessidest ning koduse keskkonna muutustest määravad ära selle, kuidas probleemi lahendada.

Tänu Rapla maavalitsuse soovile ja KÜSK-i toetusele alustab Tsiviilkaitse Selts loengute sarja „Esimene nädal“, mis on mõeldud kogukondadele, nii korteriühistutele kui külakogukondadele - seega kõigile inimestele meie maakonnas.

Loengutel saab ülevaate sellest, mida iga kodanik saab ise teha, ja eriolukorras võimalikult hästi hakkama saada. Kuidas säilitada oma elamine hädaolukorras nii, et oleks võimalikult soe ja turvaline ning kuidas säästlikult kasutada vett, säilitada toitu ja muid elutähtsaid kommunikatsioonivahendeid, kuni saabub abi või eriolukord möödub.

Meie loeng – õpituba toimub Kärus 18. aprillil algusega kell 19 pritsimaja saalis. Plaaniatud on aega kuni kaks tundi.

Toomas Tõnisson

* Seoses hoonega jääksid kõik edasised investeeringud ja kulutused tulevase Südamekodud OÜ kanda;

* Hoone jääks vallale (garantii, et hooldekodu jääb);

* Südamekodud OÜ võtab kohustuse tänaste Käru valla elanike teenindamise eelisjärjekorras;

* Võimalik tehingu hind: operaaortortegusega seotud põhivara bilansiline väärtus + 5 x ettevõtte aastakasum (3 viimase aasta keskmine).

Märtsis-aprillis peetakse edasisi läbirääkimisi AS Käru Hooldusravi Keskuse juhatuse liikme Heili Burmeisteriga kaasates ka vallavalitsuse liikmeid.

Järgmine vallavolikogu istung toimub 30. märtsil vallamajas.

Vallaleht

POLITSEI

Suur sula ehk kuidas kevadest viimast võtta

Kuulen juba pikka aega kuidas kuurinurgas ja keldrisopis miski liigutab ja krõbistab. Hiilin vaatama, mis seal toimub. No muidugi, kaherattalised hakkavad talveunest ärkama!

Tõepoolest juba ongi mõnel päeval teed kuivad, päike särab rõõmsalt ja linnud ning kassid teevad julgeid hääleharjutusi. Seega on õige aeg oma kaherattalised kriitilise pilguga üle vaadata. Tolm maha, juhtraud läikima ja muidugi üle vaadata, kust ratas vajab õli ja kohendamist. Nüüd tundub, et kõik näeb hea välja? Oota, aga pidurid, kas need ikka töötavad hästi? Kas olemas on hädavajalikud tuled ja helkurid? Ees valged ja taga punased on kõik olemas, mõlema ratta kodaratel kollased? Hmm, mis veel oli? Ahjaa, signaalkell, kas see on olemas ja töötab ka? Kui need küsimused on lahendatud, siis nüüd tuleks tuua toast kiiver ja võibki ratta selga hüpata ning mõne lustaka ringi teha. Muidugi ettevaatlikult, sest ei tohi unustada, et mõned kohad on veel libedad ja eriti hommikuti. Pealegi ei tea kunagi, mis taevast kohe alla sadama võib hakata. Kindlasti tuleks selga panna midagi erksavärvilist või helkurvest, et kaasliiklejatele hästi silma paista.

Viimane koolivaheaeg enne suurt suve on möödas. Kes käis koos vanematega reisil, kes kinos või teatris. Pikk suvevaheaeg on aga veel ees. Olgu tegu siis lähimate või pikemate vaheaegadega, suurem osa lapsi veedavad vaheajapäevad omapäi. Lapsevanemana peame püüdma aidata veeta vaheaegu sisukalt ja eesmärgipäraselt. Andke lapsele juba varakult mõned kodused ülesanded mille ta saaks

oma plaanidesse lisada. Kindlasti on luge-da kohustuslikku kirjandust. Tuletage lastele meelde, et lugemine ei ole seotud koolikohustusega, vaid silmaringi ja mõtlemise arendamisega ning lugemine on arendav puhkus. Tean, et nad esialgu ei usu seda, aga me saame neid harjutada seda mõistma. Kui raamatute lugemise olulisusest räägitakse ainult koolis, ei seostugi see lastele muuga, kui õpetaja nõudmistega.

Kindlasti tuleb õhtul kontrollida ülesannete täitmist ja leida võimalus kiitmiseks. See, mis jäi tegemata, tuleks paigutada tulevastele päevadele ja nii pöörata tähelepanu eesmärgipärasele tegutsemisele. Muidugi ei tohiks olla ülesanded rasked ja võtta suurt osa päevast. Laps peab saama olla niisama ja oma meelepärase tegevustega tegeleda ning miks mitte ka igavleda, sest igavustunne on hea lapse kujutlusvõime arengule. Laps peab õppima oma igavustundega ise hakkama saama ja ükski olles end hästi tundma. Vanem saab aidata lapsel õppida igavust peletama, näiteks kui koos mõelda välja tegevusi ja neid kirja panna. Loomulikult peab lapsele jääma aega sõpradega koos midagi vahvat ette võtta. Koolivaheajal peaks laps järgima sama une- ja ärkveloleku režiimi nagu kooli ajal, sest muidu on esimestel koolipäevadel raske taas õigesse rütmi naasta. Kui laps läheb hilja magama, siis magab ta maha kõige ilusamad kevadised päevad, mille saaks väljas veeta.

Naudime koos seda rõõmsat tärkamise aega, kus päevad üha pikemaks ja päikeselisemaks muutuvad. Toredat ja turvalist kevadet!

Elle Tikki
piirkonnapolitseinik

Kevad on tõesti käes!

Päästjatele annavad sellest selgelt märku väljakutsed põlengutele looduses.

Soovitused probleemide ja tuleõnnetuste vältimiseks looduses on lihtsad ja lühikesed - **kulu ei tohi põletada ning lõket tohib teha vaid järelevalve all!**

Kulu ei tohi mitte mingil juhul põletada ja seda aastaringiselt. Kulu vastu saab kõige paremini võidelda sügisese niitmise. Selliselt ei teki kevadeks tuleohtlikku kuluheina. Vähest hulka kuluheina on võimalik kokku riisuda ja alles siis lõkkes põletada. Oma kodu ümbruse kuluheinast puhtana hoidmine tõstab oluliselt ka tuleohutust. Kui naabri lõkkest säde teie maale juhtub lendama, ei ohusta see Teie majapidamist, kuna tule levikuks vajalikku vana kuluheina ei ole.

Enne lõkke tegemist veendu selle ohutus kauguses lähimate hoonete ja metsani. Ohutu vahemaa hooneteni on minimaalselt 15 meetrit ja metsani 20 meetrit. Rõhutame, et tegemist on minimaalse kaugusega, see võib alati suurem olla. Lõkkeaseme ümbrus tuleb puhastada kuluheinast, kõige kindlam on, kui lõkke alus ümbritsetakse kivide või muldvalliga, et tuli mööda kuiva taimestikku edasi ei leviks. Kindlasti jälgi ka tuule suunda ja kiirust. Lõket tohib teha, kui tuule kiirus on alla 5,4 meetri sekundis ja suund ei ole hoonetele.

Kristi Kais
Lääne päästkeskuse
kommunikatsioonijuht
Päästeamet

KOOLI(M)ELU

Kevadele vastu!

Kolmandat õppeveerandit kokku võttes võib öelda, et teadmiste ja kogemuste hankimist peetakse meie Käru koolis endiselt oluliseks ja lisaks igapäevasele õppetööle on edukalt osaletud olümpiaadidel ja erinevatel ainevõistlustel.

Vaatamata sellele, et õpilastel oli märgata kevadväsimust, on meil tunnustada väga heade õppetulemuste eest kolmandal õppeveerandil järgmisi õpilasi: **Mirethe Hirs, Maria Palling, Mirjam Hiis, Iiris Maria Kass, Elizabeth Saarpere**. Headele ja väga headele õpitulemustele õppisid **Kendra Murumaa, Marta Liis Saia, Nikita Jakobson, Triin Kullamaa, Helin Marii Seera, Oskar Johannes Virvelaid, Kusti Leemet, Joosep Ansi, Marten Teetsov, Yana Winczlawski, William Jahesalu, Andreas Karu, Kaili Ilmosaar, Timur Trofimov, Hendrik Hirs, Taavi Aleks Orgusaar ja Lisete Hunt**.

Jõudu ja indu edaspidiseks ning küll päikesega ka kevadväsimus kaob!

Teatrihooaeg on käimas ning kooli huvijuht on hoolitsenud selle eest, et kõik õpilased ja lasteaialapsed saaksid ka käesoleval õppeaastal teatrielamuse osaliseks. Teatrikülastustega on klassijuhatajad ühendanud ka teisi õppekäike, millest õpetaja Eve lehelugejale ise väikese ülevaate annab.

Märtsikuule tagasi vaadates saab välja tuua emakeelepäeva tähistamise ja KEAT („Kaitse end ja aita teisi“ programm) loengud ning sellekohased praktilised tegevused 5.-6. klassi õpilastele. Õpilased said kuulata politsei loengut, anda ise esmaabi ning arutleda tuleohutuse teemal.

Mureks õpilaste käitumine

Viimaseks õppeveerandi päevaks kutsusime Rapla politseijaoskonna piirkonnavanema Jaan Sildoja õpilastele vaheaja eel

meelde tuletama olulisi ohutusreegleid liikluses ning üldisi käitumisnorme. Kutse oli peamiselt ajendatud sellest, et meil on õpilasi, kes omavoliliselt tühjalt seisvates majades käivad, võõrast vara rikuvad või lõhuvad ning tulenevalt tühjalt seisvate majade halvast seisukorrast nii ka oma ja kaaslaste tervise või elu ohtu seavad. Palume, et kodudes sellel teemal räägitakse ja selle läbi laste ohutunnet tõstetakse.

Hoiaime tervist ja teeme tervislikke valikuid

1. klass külastas Käru Perearstikeskust, kus kontrolliti õpilaste olulisi tervisenäitajaid. Edaspidi lähevad tervisekontrolli ka teiste klasside õpilased. Teadaolevalt oleme tervist edendav kool ning tervisenõukogu on pannud paika ka olulisemad eesmärgid, mille poole püüelda. Kõige olulisemaks peetakse koolitoidu tervislikkuse hindamist ja parendamist. Tervisenõukogu esindus läbis baaskoolituse esimese osa teemal „Kuidas saada või jääda tervist edendavaks kooliks“.

Rahulolu küsimustik ootab arvamusi

Aprillis on võimalik osaleda kooli rahuloluuuringus, mis annab hea võimaluse hinnata tehtud tööd ning pöörata Käru Põhikooli arendamisel rohkem tähelepanu olulisele. Aprilli alguses jagame kooliperega e-posti, eKooli ning Eliis infosüsteemi kaudu vastavat linki. Samas on võimalik tellida endale rahulolu-uuring paberil, kui ei ole võimalust või soovi elektrooniliselt vastata.

Palun leia need 15 minutit, kuna nii annad võimaluse meie koolil paremaks saada.

Lilian Voog
koolijuht

Õppereis pakkus nii terviseteadmisi kui teatrielamust

15. märtsil toimunud 3.-4. klassi õppereis Tallinna Tervishoiumuuseumi ja Nukuteatrisse oli mõtlemapanev ning elamusterikas.

Muuseumis võttis meid vastu sõbralik giid, kes näitas algatuseks Homo Sapiensi arengut tutvustavat väljapanekut. Seejärel saime teadmisi inimese südame ja vereringe kohta, õppisime pulssi kuulama ja vaatasime õppevideot. Pärast õppeäiku saime külastada teisi muuseumi väljapanekuid.

Nukuteatris lavastus “Lugu kahest vereliblest” oli kinnituseks eelnevalt kuulatud teooria kohta. Lastele jäi enim meelde erkpunased üle saali rippuvad kangad ja

valgustus, mida oli kujutatud veresoontena. Samuti vereliblede surm mürgainete sissevõtmisel.

Kokkuvõttes õpiti ka uusi sõnu nagu mikroob, bakter, hapnikurikas veri, valged ja punased verelible, vereliistakud, närvrakud, kontrollrakud ja homo sapiens.

Päev lõppes vanalinna külastusega. **Mirjam Hiis:** “Teatris olid väga lahedad efektid. Jäi mulje nagu oleksid päriselt kellegi keha sees. Mulle meeldis ka, et olime juba enne muuseumis sellest teemast üht-teist kuulnud ja teada saanud. Muuseumis saime tegelikult päris palju teada, aga päris kõike ei jõudnud ka uurida. Sinna võiks veel tagasi minna.”

Eve Kasela
3. klassi õpetaja

Aprilli ehk südamekuu ettevõtmised koolis:

Igal koolipäeval toimuvad
TERVISEVAHETUNNID

Klassides valmivad
SÜDAMEKUU PLAKATID ja
seame neist koolis üles näituse

Õpilaste ja lastevanematega
koostöös valmivad
TERVISESALATID ja -SMUUTID

Aprillis toimuvad terviserajal
algusega kell 17 perekondlikud
TERVISENELJAPÄEVAKUD
Kutsutud on kogu pere!

4. aprillil toimub koolis
HAMBA- ja SUUHÜGIEENIKOOLITUS
õpilastele

12. aprillil ORIENTEERUMISMÄNG

11. aprill KÄRU PÕHIKOOI
LAHTISTE USTE PÄEV
(eelregistreerimisega)

11. aprillil on HAMBA- ja
SUUHÜGIEENIKOOLITUS
lasteaialastele ja
kell 17 LAPSEVANEMATELE

17. aprill algusega kell 17.30
Lastevanemate Liidu poolt
KOOLITUS LASTEVANEMATELE
Teema: koostöö
Orienteeruv koolituse lõpp 18.30

18. aprillil peame
VÕÕRKEELEPÄEVA

19. aprillil toimub terviserajal
SÜDAMEKUU TEATEVÕISTLUS

17. aprillil
IDLA VÕIMLEMISE treening
4.-9. kl tüdrukutele

27. aprillil JOOKSUKROSS

28. aprillil läheb
TERVE KOOL UJUMA!

Sündmuste kavasse võib tulla
muudatusi, lisainformatsiooni
saamiseks jälgige palun
kooli kodulehte.

Koos väsimuse vastu

Hea uni ning korralik öine väljapuhkamine on hädavajalik hea tervise, füüsilise ja vaimse toimimise ning akadeemilise edukuse jaoks.

Teismelised eelistavad magama minna ning ärgata suhteliselt hilja, kuid nende füsioloogiline vajadus on magada vähemalt 8-9 tundi igal ööl. 2/3 Eesti koolinoortest on argipäeviti väsinud. Uuringutes teismeliste unemustrite kohta on välja toodud terve rida tegureid, mis kõik soodustavad kroonilist unepuudust – elektroonilise meedia kasutamine (eriti öhtusel ja öisel ajal ning mitme seadme kasutamine üheaegselt), online valmisolek suhelda sotsiaalvõrgustikes, kofeiini sisaldavate jookide tarvitamine, vähene vanemlik kontroll ja reeglite puudumine öhtuse magamamineku suhtes. Noored, kes tarvivad alkoholi, on oluliselt väsinumad.

Armsad emad ja isad! Ainult teie saate oma kodus lapse päevaja öörežiimi korrigeerida. Tark mees Kristjan Port, Tallinna Ülikooli Terviseteaduste ja Spordi Instituudi direktor, ütleb: kas sa tead, et kui sa lähed valgel ajal magama, siis sa jääd lolliks, arvatavasti lähed paksuks ning sured enne õiget aega. Lapsi surmaga ähvardada on suhteliselt väheefektiivne, küll aga ütleb see lause, et magamatus on ohtlik. Kampaaniaga püüame tähelepanu alla tuua õpilaste väsimuse ja ülekoormatuse.

Kampaania märksõnad:

Unerežiim (peab magama 8 +h!), magamamineku aeg.

Vanemlik kontroll ja spetsialistide tähelepanu laste ja noorte „unehügieeni“ suhtes.

Ekraaniaeg.

Enamus ettepanekutest on pärit 2016.a. osaluskohvikust noorte poolt.

Mida saavad lahenduse leidmiseks ja saavutamiseks ära teha otsustajad (õpetajad, koolijuhid, poliitikud, täiskasvanud)?

1. Pidada loenguid koolides, kui tähtis

on tegelikult õige unerežiimi leidmine ja kui tähtis on magamine ja õigel ajal magama minek.

2. Katsetada kodutöödevaba nädalat koolis.
3. Vähem kodutöid anda lastele.
4. Hoida kinni seadustest – nt üks kontrollitöö päevas.

Mida saavad ära teha vanemad:

1. Aidata hoida maast ja madalast kindlat päevarežiimi – uneaeg õigel ajal.
2. Jälgida, et laps ei oleks liiga palju ekraanide taga.
3. Vältida kõikvõimalikke nutiseadmete ostmist, lapse magamistoas ei tohiks olla televiisorit!
4. Leida ühistegevusi ekraaniaja asemel – lauamängud, ühine sportimine jne.
5. Tunda huvi lapse tegemiste vastu.
6. Jälgida, et magama minek ja hommikune ärkamine olgu tore ja stressivaba. Ei tohi minna magama vihasena, riitus olles.
7. Hommikusoogi söömine äratab lapse üles.

Mida saavad lahenduse leidmiseks ja saavutamiseks ära teha noored?

1. Tuleb magada oma uneaeg täis – 8-9 tundi!
2. Kindel režiim, ajaplaneerimine.
3. Kui tunnis aru ei saa, tuleb minna konsultatsiooni.
4. Magada päeval, kui ööunest ei piisa.
5. Rääkida õpetajatega, et nad jätkaksid vähem õppida.
6. Õppida koolis ära (vahetundide ajal, huvitegevuste vahepeal, pärast kooli, kui koju jõuad).
7. Teha tunnitööd piisavalt kiiresti kaasa, et kodutööd ei jää.
8. Jätta hovid ära, kui need segavad.
9. Veeta vähem aega sotsiaalmeedias.
10. Prioriteetidid paika panna.
11. Teha asju nädalavahetustel, siis on nädala sees rohkem aega.
12. Telefon panna uneajaks ära, vähem kasutada nutiseadmeid.
13. Pidada nõu vanematega, kuidas väärtuslikumalt oma aega sisustada.
14. Kuulata kogenumaid täiskasvanuid ning märgata, mis tegelikult toimub, kui keha on väsinud.

Emad väärivad märkamist

Juba 2003. aastast alates valime Käru vallas oma aasta ema. Ema, kes on silma paistnud oma tegevustega, kes on lisaks oma lastele aidanud kasvatada, juhendada ja abistada ka teisi meie kogukonna lapsi ja olnud aktiivne ja silmapaistev kogukondlikes tegevustes. Ka sel aastal ootame vallakodanike ettepanekuid koos põhjendustega vallavalitsusse. **Käru valla aasta ema kandidaatide esitamise avaldused on oodatud 14. aprilliks** Käru vallavalitsuse e-posti aadressile karuinet@estpak.ee, aga avalduse võib tuua ka tööpäevadel otse vallamajja: Viljandi mnt 17, Käru alevik.

Käru valla aasta ema kuulutatatakse välja valla Emadepäeva kontserdil, mis sel aastal toimub 14. mail algusega kell 12 Käru kooli saalis.

Vallavalitsus

Suve ootamas...

Kevad annab tasahilju oma tulekust märku ja ega suvigi mägede taga ole. Seega on õige aeg teha suveks plaane. Mõned olulised kuupäevad 2017. aasta suveks.

Sel aastal on võimalus noortel osaleda Taevaskoja Noortelaagris, mis asub Lõuna-Eestis. **Käru Vallavalitsus broneeris 10 soodustuusikut teise laagrivahetusse, mis toimub 9. - 15. juuli 2017. Tuusiku hind ühele lapsele on 96 eurot.** Varem on Käru valla lapsed käinud Varemurru ja Veski Noortelaagrites, kus noortele on väga meeldinud. Taevaskoja Noortelaager osutus valituks paljude teiste noortelaagrite seast oma asukoha tõttu, eesmärgiga, tutvustada nooretele kauneid paiku Eestis ja pakkuda vaheldust ning aktiivset puhkust.

Selgi aastal toimub **Raplamaa Noorte Ühislaager „Üle piiri”, mis on nii öelda jätkulaager ning see toimub 6. - 11. augustil 2017 Endla talus, Saue vallas. Sealne osalustasu on 53 eurot.** Laagrit veavad Rapla maakonna kohalike omavalitsuste noorsootöötajad, kes on läbinud laagrikasvatava koolituse. Eelmisel aastal oli Raplamaa Noorte Ühislaager esitatud ENTK poolt „Aasta noortelaagrite” kategoorias nominendiks. Seega võivad lapsevanemad kindlad olla, et lastele tagatakse piisavalt tegevusi ja tähelepanu.

Laagrisse registreerumist alustada aegsasti, sest laagrikorraldajad ootavad valdadel kinnitatud nimekirju juba suve algul, et tagada sujuvam laagrikorraldus. Täpsemat teavet saab sotsiaalnooik Riina Hundi käest ning tema paneb ka lapsed laagrisse kirja. Samuti täpsustame transpordi laagritesse. Kontakti saab telefonidel 48 92 669 või 53 331 869.

Üle Laasner

Raplamaa tervisedendaja
(täpsem info: www.raplatervis.ee)

Riina Hunt
sotsiaalnooik

EV100 avasündmuse - rahvamatk 16. aprillil, läbib Kärü valda

Meie riigi praegune territoorium oli pikki sajandeid jaotatud Eesti- ja Liivimaaks. Kuigi ka keeleliselt jagunes eestlaste asuala juba muinasajal põhjaeesti ja lõunaeesti murrete alaks, joonistus selgem piir välja 16. sajandil, mil Rootsi valutas Põhja-Eesti ning Poola Lõuna-Eesti. See jaotus kehtis kuni 1917 aastani.

Aprillis 100 aastat tagasi toimus mitu Eesti tuleviku seisukohast pöördelist sündmust. Pärast Veebruarirevolutsiooni hakkasid eesti rahvuslikud ringkonnad taotlema Venemaa Ajutiselt Valitsuselt Põhja-Liivimaa eestlastega asustatud alade liitmist Eestimaa kubermanguga ning ühtse autonoomse rahvuskubermangu moodustamist. Surve avaldamiseks organiseeriti 8. aprillil 1917 Petrogradis ligikaudu 40 000 osalejaga meelevaldus ja 12. aprillil kinnitaski Ajutine Valitsus määruse, millega seni Liivimaa kubermangu koosseisu kuulunud Pärnu, Saare, Tartu, Viljandi ja Võru maakonnad liideti Eestimaa kubermanguga. Nii tekkis Eesti kontuur, nagu me seda praegu tunneme. Tekkis MEIE MAA.

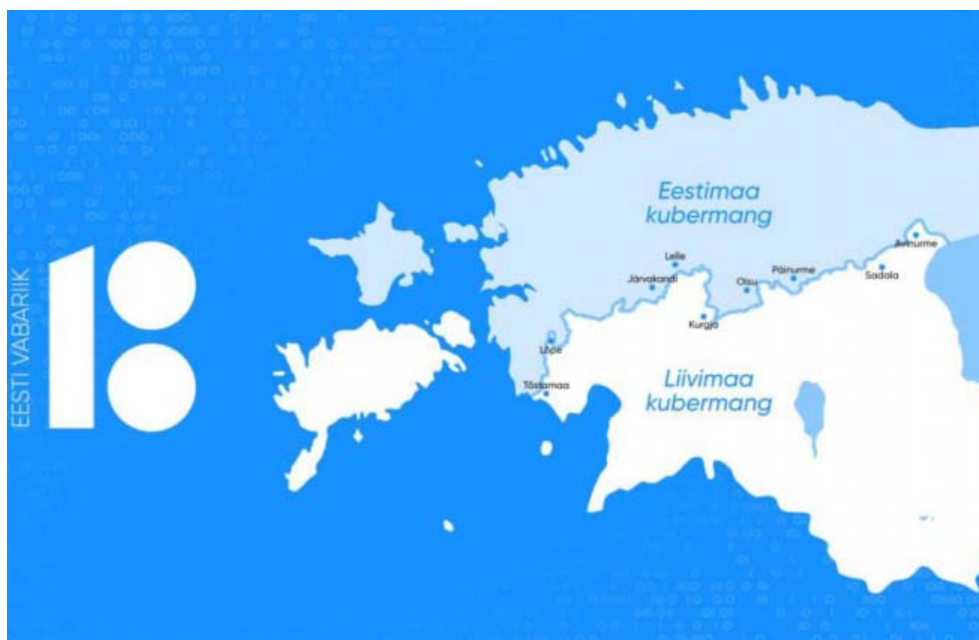
Neid olulisi kuupäevi me nüüd tähistamegi. EV100 sündmuste proloogina toimub 8. aprillil kontsert-jumalateenistus Peterburi Jaani kirikus, mille eest 100 aastat tagasi eestlaste meelevaldus liikuma hakkas. Ning proloogi teise osana tähistame 12. aprilli ajaloolist otsust Mihkli kirikus Lääne- ja Pärnumaa piiril kontsert-jumalateenistusega. 16. aprillil rahvamatk endise kubermangupiiri lähistel on ühtlasi ka EV100 avasündmuseks.

Omaaegsele kubermangupiirile saavad minna ainult väikesed, vastavate kogemuste ja eri-ettevalmistusega matkagrupid, sest see ligi 400 km pikkune piiriteekond Peipsist Tõstamaani on raskestiläbitav ja liigub läbi looduskaitsealade, kus pesitsevad haruldasi linnuliikide ei ole sel perioodil lubatud häirida.

Kõik matkahuvilised saavad aga valida 18 erineva marsruudi vahel, mis toovad nad mööda väiksemaid ja suuremaid teid 9-sse kogunemispaika. Nendeks kohtadeks, kus sel päeval rõõmuga suurt matkajatehulka oodatakse, on Avinurme, Sadala, Pärnurme, Oisu, Lelle, Kurgja, Järvakandi, Lõpe ja Tõstamaa. Igäühte neist saabuvad matkajad mööda kaht marsruuti.

Kärut läbib etapp algab piiriposti juurest Kädva tee ääres

Rahvamatka rada 6B, Lungu – Lelle. Matk 6B algab Kärü metsade tagant, Lungu ja Sonni külade vahelt, just täpselt omaaegselt kubermangupiirilt, nn Kärü

maarajalt. Kärü vallavanem Elari Hiis on võtnud muistse piirikoha tähistada tänapäevase piiritulbaga, mis maantee servas metsa all ka kenasti näha on. Tulba kaht külge kaunistavad omaaegsete kubermangude lipud – Liivimaa puna-rohe-valge ja Eestimaa rohe-lilla-valge trikoloor. Tegu on ka kohaga, kus Pärnumaa kõige kaugemale põhja ulatus ning puutus siin kokku Harjumaaga. Nii on siin ühtlasi tegu ka Vändra ja Juuru kihelkondade muistse piiriga.

Retke algusosa kulgeb piki riigimaanteed, siin ületame Lungu külas Kärü jõe, näha on vana vesiveski varemed. Lungu kõrtsi on esmamainitud juba 15. sajandil, hiljem oli siin Kärü karjamõis ning kuni 1985. aastani kohaliku sovhoosi keskasula. Edasi kuni Kärü alevikuni jääb meid Kärü jõgi paremal käel saatma. Kärus möödume suurest laia võraga Kärü tammet ning meile avaneb võimalus külastada kaunist Kärü puukirikut, omaaegset Vändra abikirikut ning on selle eeskujul ka ehitatud, 1920. aastal kogodus iseseisvus. Kel huvi, võib teha siin kilomeetrise haagi ja külastada ka Kärü mõisahoonet. Meie matkatee kulgeb Kärüst Lelle aga mööda käänelist ja kaunist vana Türi-Rapla maanteed. Metsa vahelt välja jõudnud, paelub meie pilku tasasel maal kõrguv Kastna Hiiemägi ning sellel kasvav 11-haruline hiiepärn. Mäe otsa ronimine tasub vaeva – sealt avaneb avar vaade üle lausiku ümbruskonna ning läänes paistavad ka juba Lelle apostliku õigeusu kiriku sibulakuplid. Sinna suuna võtamegi, kuna just selle kiriku vastas üle tee asub meie retke lõpp-punkt – Lelle rahvamaja.

Tule matka kaasa või matkalisi tervitama!

Matkale saab end registreerida internetilehel <https://ev100.ee/et/avasundmus>.

Samuti on Kärü rahvas oodatud matkajaid vastu võtma ja teele saatma nii Eesti-Liivimaa piiriposti juures 16. aprillil kell 12.30-13.10 kui tervitama ka Kärü alevikus, kus matkajad pööravad nõ vana Türi-Rapla manteele ehk vana Lelle tee.

Avasündmust ja vihjeid kogu eesiseisvale EV100 programmile saab terve 16. aprilli jooksul jälgida ETV ekraanilt.

www.EV100.ee
Vallaleht

Ükski riik ei sünni ühe päevaga, nii ka Eesti riigi sünnilugu hõlmab mitmeid olulisi sündmusi, mida Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamisel mees peame. Programm algab 2017. aasta aprillis Eesti asualade ühendamise aastapäevaga ja lõpeb 2020. aasta veebruaris Tartu rahulepingu sõlmimise aastapäeva tähistamisega.

EV100 tähtsündmused 2017. aastal

16.04.

**EV100 üle-eestiline avauitrus.
100 aastat Eestimaa kubermangu
ühendamise Liivimaa põhja-
osaga, Eesti riigi kontuuri teke**

30.06-2.07.

**Noorte laulu- ja tantsupidu
"Mina jään"**

01.07.

Euroopa Liidu eesistumise algus

28.11.

**100 aastat Maanõukogu
kõrgemaks võimaks kuulutamise
aastapäev**

SELTSIELU

Kerro pidu läbi külalise silmade

Kätte on jõudnud laupäev ja aeg on seada suund maakodu poole - Kärusse. Seekord pole see kõigest tavapärase külaliskülastus isatallu vaid õhtuks ootas mind kutse kohalikule Kerro pereklubis üritusele.

Oleme ju ennegi kuulnud maaelu raskust ja üksluisest ning rutiinirohkust elust, kuid paljud sõltub meist endast, kuidas me lisame oma ellu värvi. Käru külaliskülastus on selleks lahenduseks leidnud omanäolise üritusterohke Kerro klubi. See kõrvaltvaatajale veidi mõistmatuks jääv „kommun” on püsinud juba 40 aastat, mis seob omavahel küla nooremaid ja vanemaid elanikke. Üheskoos korraldatakse erinevaid üritusi ning see lisab maaelule paraja näputäie vürtsi. Tantsuõhtud, mida korraldatakse iga paari kuu tagant on täis meelelahutusliku programmi ja elavat tantsumuusikat.

Nagu igal teiselgi klubil, määratakse ka Kerro klubis üheskoos hääletades juhtkond, kes vastutab eelarve ja muude tähtsate küsimuste eest. Sel aastal on perenaise rolli valinud Tiia Tuisk, kellele võlgnen ma võimaluse pääseda „kitsaringi” nimega Kerro.

Alev tukub, ent rahvas valmistub

Õhtuhakul on külaliskülastus oma kodudesse varjunud ja tänavatel valitseb vaikus - käib usin ettevalmistus kauaoodatud õhtuks. Klubiliikmed näevad palju vaeva peoks määratud stiiliga kokkukäivate kostüümidega - sel korral on riietus kevadlilleline. Korraldatakse laudkond sätib valmis Pritsimaja (PKV) erinevate dekoratiivsete detailidega.

Märkamatuks on saanud kell 20.30 ja PKV uksest astuvad sisse esimesed külalised. Koridoris vahetatakse porisest ilmast määrdundu jalgadest mugavate tantsukingade vastu ning visatakse viimane pilk peeglisse, veendumaks kas kõik näeb ikka eeskujulik välja.

Tantsusaali uksele tervitavad külalisi kaunites lillelistes kleitides kaunitarid. Kõigile peotulijatele jagatakse rinda värvilistest paberitest välja lõigatud lilled. Peast käib veel läbi mõte, et sellel lillal on kindlasti ka mingi kaval plaan. Ma ei eksinud, vastavalt lillale seatakse kokku meeskonnad erinevateks lõbusateks mängudeks. Külalised seast astub saali ka filmimeeskond, kes „Eesti lood” sarja raames filmib kaadreid „Kerro 40” dokumentaalfilmi tarbeks. Film on planeeritud tutvustama Käru maaelu erinevaid värve ja üheks värviks Kerro perekubis kindlasti on.

Lauad on kaetud värviliste kevadist meeleolu rõhutavate linikutega ja korraldaja meeskond on külaliste jaoks valmistanud maitsvaid suppeid ja roogasid. Üsna võõras on mulle vaatepilt, et kõik külalised on planeeritud alguseks kohal ja ootusärevalt ootavad avakõnet korraldajalt.

Osa korraldavast laudkonnast Mikud-Mannid, kes täitsid märtsikuu klubiõhtu kevadega.

Foto: Kerro perekubis

Lühitvustus õhtu kohta kannab ette korraldaja laudkonna Mikud-Mannid esindaja, kes annab „avapaugu” lilletemaalistele peole.

Vaadatakse ajas tagasi

Järgmiseks astub rahva ette klubi kunagine staažikas perenaine Ester Viruste, kes teeb kiire tagasivaate Kerro klubi aegadele 2000-2009 vahemikus. Minu üllatuseks peitub Kerro klubi nime all palju hoolt, ühtekuuluvust ja põhjalikku korralduslikku tööd, läbi mille on kokku pandud värvikirev ajalugu erinevate kuulsuste ja meeleolukate üritustega. Kerro üritused väikses Käru nimelises asulas teevad silmad ette nii mõnelegi suurlinnas toimuvale peole.

Lõpuks on aeg tantsuliseks etteasteks ja instrumentidele taha sätib ennast valmis ansambel „Poolen bänd”. Tantsijaid ei ole vaja muusikaga pikalt tantsuplatisele meelitada ning juba keerutavad esimesed paarilised heliseva muusika saatel. Ilus on seda vaadata, kuidas sarnaste kostüümidega paarilised graatsiliselt üle põranda liuglevad. Tekib koraks kahtlus, kas olen sattunud „Tantsud tähtedega” saatesse? Veel üks varjatud nüanss Kerro klubi väärtusest. Ansambel on tõeliselt hästi ettevalmistatud ja klassikaliste „süldilaulude” kaunistamiseks on lisatud vapustavat saksofoni, mille kõla paneb mul pea kergelt ringi käima. Olen rahulolev, et oma õhtuplaani õigesti tein ja ei kahtle oma otsuses tulla piiluma Kerro klubi tegemistesse mitte üks raas.

Mängud panevad proovile leidlikuse ja huumorimeele

Ansambli pauside vahele on planeeritud erinevad naljakad mängud. Araarvamismäng sõnadega, kus kohe tuleb silmade ette summutavate kõrvaklappidega „Me armastame Eestit” staarid Hannes Võrno ja Peeter Oja. Mäng esemetega, mis toob taaskord

välja naiste käekottide salapärase sisu - leida tuli meeskonna peale kokku erinevaid esemeid. Ja üks lustakamaid mängu oli moodustada kaardimast inimestest - mängud naerutasid külalisi ja saalis kõlasid lapselikud kilked.

Õhtu naelaks minu jaoks oli temperamentne kreeka tants „Sirtaki”, mida paluti esitada kõiki saalis viibinuid mehi.

Õhtu oli vägagi meeleolukas. Selgub, et kiireid ringe tantsupõrandal teha polegi teab mis lihtne ülesanne, eriti mulle „tüüpilisele“ linnaelanikule, kes harjunud tantsima kohapeal tammudes.

Kerro klubi jääb mulle meenutama ühtekuuluvust ja meeskondlikku meelt, kus ei ole tähtis milline aastaarv on sul trükitud passi. See on üks sellistest eeskujudest, mida võiksid järgida ka teised tüüpilised Eesti „väikelinnad”.

Kuuldavasti toimub järgmine Kerro õhtu 13.mail ning korraldab laudkond Alati viis tootab läbi viia enneolematu galaõhtu. Mina olen kindlasti kohal, tule sina ka!

Aitäh selle võimaluse eest!

Liia Loo

Tunnustame kauneid kodusid

Eesti Kodukaunistamise Ühendus valib 20. korda kaunimat Eesti kodu. Seoses sellega palume vallakodanikel esitada kandidaate Kauni kodu tiitlile. Selleks ootame avaldusi koos fotodega kaunist kodust, kortermajast või ühiskondlikust hoonest 21. aprilliks Käru vallavalitsuse e-posti aadressile karuinet@estpak.ee või tuua otse vallamajja (Viljandi mnt 17, Käru alevik, Rapla maakond).

Vallavalitsus

Kärü valla tuleohutu aasta 2017

Eelmine aasta möödus Kärü vallas õnneks ilma traagilistele põlenguteta ja tulekahju tagajärjel keegi oma elu ei kaotanud.

Vallas toimus kolm hoonetulekahju, mille tekkepõhjuseks oli kahel juhul hooleetus ja ühel juhul rike elektripaigaldises. Seega oleks kaks tulekahju võinud olla olemata, kui inimesed oleks veidi hoolisamad olnud. Üle Eesti hukkus tules aga kahjuks 39 inimest, neist üks ka Rapla maakonnas.

Eelmisel aastal külastasid vabatahtlikud päästjad Kärü vallas rohkem kui kahtekümmet majapidamist. Paljudes kodudes vajavad küttekolded väiksemaid remonditöid, millele elanike tähelepanu pöörati. Väga murettekita oli see, et peaaegu pooltes kodudes vajas taas meeldetuletamist suitsuanduri vajalikkus, kuna 2009. aastast alates kohustuslik suitsuandur puudus seal ikka veel. Rõõmustas seevastu, et valdaval enamusel kodudest olid korstnad korralikult puhitud ning elektrisüsteem heas korras.

Sellelgi aastal teeme Kärü vallas kodukülastusi ja anname inimestele nõu tuleohu vähendamiseks oma kodus. Kindlasti ei ole vaja meie külastust karta, sest me tuleme teid siiski aitama ja nõu andma. Võite ka ise meid kohale kutsuda, kui helistate päästeala infotelefonil 1524 ning oma soovist või probleemist teada annate. Seniks aga kuni päästjad ei ole teie

juurde juhtunud, mõned meeldetuletused, et te kõik saaksite ise oma kodu tuleohutumaks muuta. Sel moel möödub ehk ka käesolev aasta ilma traagiliste tuleõnnetusteta.

Kindlasti ärge unustage, et korstnapühkija tuleb korterelamutesse korstnaid pühkima kutsuda igal aastal ning erama-jadesse vähemalt iga viie aasta tagant. Saadud akt hoidke järgmise pühkimiseni alles. Korstnapühkijate kontakte jagab teile päästeala infotelefon 1524.

Kui teie kodus on ahi, kamin või pliit, soovitame lisaks suitsuandurile muretseda koju ka vingugaasiandur, mis reageerib vingugaasisaldusele ruumis. MürGINE ving võib tuppa tungida kütteseadme siibri liiga varasel sulgemisel ja on teie tervisele äärmiselt ohtlik. Suitsuandur sellest märku ei anna ning lõhna või maitset vingugaasil ei ole, seega on vingugaasi andur ainuke abiline, kes teid õigel hetkel hoiatab. NB! Vingugaasiandur ei asenda suitsuandurit, vaid võib olla suitsuandurile lisaks.

Kahjuks ei hüüa õnnetus tulles. Kui teie kodus või õuel siiski tuli lahti pääseb, on väga oluline, et te ise kiiresti sellele piiri panna suudaksite. Selles aitavad teid näiteks tulekustutustekid ja tulekustuti. Tulekustuteid on erinevaid ning kui te müüjale oma vajadustest teada annate, leiab kindlasti endale sobiva kustuti. Väikesest tules saab suur tulekahju ainult paari minutiga ja päästjate kohale jõudes on tihti kahjuks juba hilja nii vara kui elusid päästa. Seepärast aitame ennast eelkõige ise!

Vaadake ka üle, et teie kodu oleks abilis- tel (nii kiirabil, päästjatel kui politseil) lihtne leida ja kriitilises olukorras ei läheks ükski tähtis sekund kaduma. Selleks on vaja, et teie eramutel ja korteritel oleks numbrid peal ning taludeni juhataksid nimesildid.

Tavalise suitsuanduri tähtsusest olete te loodetavasti kõik juba kuulnud. Vähem teatakse seda, et kuulmispuudega inimestele, kes tavalise anduri häält ei pruugi kuulda, on välja töötatud erilised vaegkuuljate suitsuandurisüsteemid. Kui teil sellist andurit vaja on, uurige selle tellimise kohta täpsemalt oma perearstilt ning valla sotsiaaltöötajalt.

Me ei väsi kordamast, et kui te olete oma kodu ohutuks muutnud, siis palun vaadake üle ka oma lähedaste ja naabrite kodud. Kas neil on seal ohutu? Kui märkate, et neil on abi vaja, siis aidake neid ise või andke neist teada. Ärge pigistage probleemi ees silmi kinni! Võtke telefon ja helistage kohaliku omavalitsusse, päästeametisse, politseisse. Rohkem teie tegema ei pea, aga võite olla kindlad, et probleemiga hakatakse tegelema ja lahendus leitakse ühiselt. Kui õnnetus on juba juhtunud, ei ole enam mõistlik hakata rääkima, et riskikäitumist oli juba ammu näha ning kõigile teada. Siis on juba väga hilja.

**Olge julged ja hoolivad!
Turvalist aastat!**

Timo Tuisk

Kärü vabatahtlik päästekomando

TERVISEVEERG

Raplamaa haiglas saab teha uneuuringut

Norskamine on levinud „öömuusika“ paljudes kodudes. Kui norskamine vaheldub vaikuseperioodidega, on teie voodikaaslane hirmul, kas te ikka hingate.

Üksikud hingamispausid on normipärased, kuid sagedased hingamispausid viitavad uneaegsele hingamishäirele (sh uneapnoele).

Uneaegsete hingamishäiretega kaasnevad:

- vali norskamine;
- une ajal esinevad hingamispausid;
- ärkamine lämbumistundega;
- korduvad unest ärkamised arusaamatul põhjusel;
- päevane väsimus, unisus või mäluhäired, kontsentreerumisraskused;
- urineerimisvajadus rohkem kui üks kord öösel;
- öine higistamine, suukuivus, janu ja hommikune peavalu;
- normist kõrgem vererõhk või kõrgvererõhu ravimite tarvitamine;

- südamerütmihäired, läbipõetud südamelihase infarkt või ajuinsult;
- tõusnud veresuhkru väärtused või on teil diabeet;
- võivad esineda seksuaaleluhäired.

Teadmiseks:

- uneaegse hingamishäire korral ei esine alati norskamist;
- uneaegse hingamishäire raskusaste ja päevase unisuse tunnused ei esine alati korrelatsioonis;
- tavaliselt süveneb uneaegne hingamishäire aastatega, mistõttu puudub võrdlusemoment normaalsega (ei täheldata endal terviseprobleemi, sh ka päevast unisust).

Uneapnoe ehk obstruktiivne uneapnoe sündroom, on sagedaseim uneaegne hingamishäire, mida iseloomustab ülemiste hingamisteede ahenemine või sulgus, korduvad hingamispausid une ajal, millega enamasti kaasneb vere hapnikuga varustatuse langus ja unehäired. Peamine uneapnoe põhjus on neelu piirkorras kudede kokkuvajumisel tekkiv hingamisteede ahenemine või sulgus. Ülekaalulistel inimestel esineb uneapnoed sagedamini. Hingamisseisakute

ajal muutub uni pindmiseks ning ärkamine võib toimuda inimese enda teadmata sadu kordi öö jooksul. Hingamisteede sulguse ajal organismi hapnikuga ei varustata ja seetõttu tõuseb kompensatoorselt pulsisagedus ja vererõhk. Pindmise unega ei puhka inimene ennast välja, tema töövoime langeb ja ilmnevad mitmed tervisehäired.

Ravimata uneapnoe on riskiks:

- südameveresoonekonna haiguste kujunemisel (kõrgvererõhutõbi, südamerütmihäired, südamelihase infarkt, ajuinsult);
- päevase unisuse kujunemisel ja tähelepanuvõime langemisel (langeb töövoime ja elukvaliteet);
- perekondlike ja psühhosotsiaalsete probleemide kujunemisel (norskajaga ei soovi keegi ühes toas magada).

Ravimata uneapnoe on tõsine oht tervisele, suurendades töövoimetuse ja õnnetuste riski ning koguni enneaegsete surma-juhtumite sagedust.

Limiteeritud uuring

Uuringu käigus jälgitakse kopsude ja südame tööd une ajal. Aparaadile salvestatud andmete abil analüüsib arst uneaegset

Rändlinnud võivad meilegi tuua lindude gripi

**Euroopas levib nii mets- kui ka kodulindude hulgas ravi-
matu haigus - lindude gripp,
mis võib sel aastal suure
töenäosusega jõuda ka
Eestisse.**

Seeõttu peaksid inimesed teavitama Veterinaar- ja Toiduametit surnud lindudest, et võimalikule puhangule õigeaegselt jälile jõuda. Praegu Euroopas levib viirusetüvi H5N8 inimestele ohtlik ei ole ja põhjustab ainult lindude haigestumist. Lindude gripi Eestisse jõudmise oht suureneb just nüüd, kui tagasi jõuavad potentsiaalselt viirust kandvad rändlinnud, kes võivad haigust levitada. Teoreetiliselt on kõik linnuliigid linnugripi ohustatud, teistest vastuvõtlikumad on kodulinnud, veelinnud ja röövlinnud.

Maakonna veterinaar- ja Toiduametite tegevuseks tuleks teavitada, kui leiate vähemalt viis veelinnu korjuse või kui on näha ebatavaline veelindude suremine umbes saja meetri ulatuses mererannast. Samuti tuleks ametit teavitada kümne või enama lähikohas asuva surnud metslinnu värskest korjusest.

Linnugripi nakkuse kandjateks looduses on üldjuhul nakatunud või nakkuse läbi põdenud veelinnud, kes võivad nakatada kodulinde kas oma rooja või hingamisteede nõrega. Nakkuse allikaks võivad olla ka surnud lindude korjused, sealhulgas ka vaid lindude suled. Lindude grippi jäänud linde ei ravita. Kui haigus jõuab farmi, siis paraku kõik seal elavad kodulinnud veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all hukatakse, et tõkestada nakkuse edasist levikut. Ka sööt, söödanõud, jäätmed ja muu materjal, mis võib olla viirusega saastunud, töödeldakse või hävitatakse veterinaarjärelevalveametniku juhiste kohaselt viisil, mis tagab viiruse hävimise.

Ettevaatusabinõuna tuleks kodulinde hoida suletud hoonetes. Juhul, kui linde peetakse väljas, tuleb välistada nende mistahes kontakt metslindudega. Selleks sobiks näiteks aiaga piiratud ja võrguga kaetud ala, kusjuures lindude söötmis- ja jootmiskoht peab kindlasti asuma katuse all. Kodus peetavad haned ja pardid peavad olema teistest kodulindudest eraldatud. Iga farmiomaniik saab oma linde kaitsta ka sellega, kui ta piirab ka kõrvaliste isikute pääsu lindlasse. Väga oluline on korrapäraselt teha lindlates näriliste ja putukate tõrjet. Linnukasvataja peab olema kindel, et kõik, mis lindlasse sisse viiakse, olgu selleks sööt, allapanu või muu materjal, poleks haigustekitajaga kokku puutunud. Lindlasse sisenedes peaks kindlasti olema võimalus desinfitseerida jalanõud (desomatt) ning seal kasutatavaid jalanõusid ja üleriideid ei tohiks samaaegselt kasutada ja kanda mujal.

Kodulindudel esinevad lindude gripi kliinilised tunnused varieeruvad sõltuvalt linnuliigist ja vanusest. Kanadel esinevat lindude grippi iseloomustavad sellised kliinilised tunnused nagu loidus, isu vähenemine, munatoodangu järsk langus, kõhulahtisus, hingamisraskused, eritised silmadest, närvinähud ning peapiirkonna, peamiselt harja ja lokutite turse ja sinakus. Lindude gripi puhul võib kanade suremus ulatuda kuni 100%-ni.

Kodulindude suurenenud suremusest, rohkem kui viiest surnud veelinnust või enam kui kümnest surnud metslinnust teavita viivitamatult Veterinaar- ja Toiduametit infotelefonil 605 4750 või Raplamaa veterinaar- ja Toiduametite telefonil 489 2590.

Harles Kaup,
*Veterinaar- ja Toiduameti
loomatervise osakonna juhataja*

hapnikutaset veres, südame löögisagedust ja vajadusel teisi tervisenäitajaid.

Enne uuringut:

- võtke Teile määratud ravimeid vastavalt arsti korraldusele;
- ärge jooge kohvi ega alkohoolseid jooke alates kella 15-st uuringuöö eelsel päeval;
- heitke magama tavapärasel ööriietuses.

Uuringu kestus peab olema vähemalt 4,5 tundi. Juhendid ja õpetuse aparaadi paigaldamiseks saate õe käest koos aparaadiga.

Uuring on tasuline, kuna vastavastav teenus puudub haigekassa hinnakirjas. **Teenuse hinnaks on 55 eurot.**

Uuringu aja saab kokku leppida Raplamaa Haigla polikliiniku EKG kabinetis tel. 489 0712.

Raplamaa haigla

KEHTNA
Kutsehariduskeskus

kutsusub täiskasvanuid osalema kevadistel TASUTA kursustel

suhtlemise ja klienditeeninduse oskused	21.03- 02.05.2017
tekstitöötlus	23.03- 04.04.2017
eritoitlustamine ja eritoidud menüüs	12.04- 02.05.2017
pagaritöö oskused toitlustustöötajale	12.04- 25.05.2017
tabelarvutus	18.04- 02.05.2017
potsepp toimetab paremini	21.04- 20.05.2017
suurköögitoitude valmistamine	02.05- 21.06.2017
esitluse koostamine arvutis	09.05- 23.05.2017
plaatimistööd	08.05- 22.05.2017
koostöö internetis	18.05-01.06.2017
pilditöötlus	24.05- 26.05.2017

Täpsem info www.kehtna.edu.ee
täienduskoolituse alt või telefonil 516 0541

Lasterikkus on tõeline rikkus!

**Sellise pealkirja usus
tegutseb MTÜ Raplamaa
Lasterikaste Perede Ühendus
Raplamaal juba viimased 15
aastat.**

Kui teie peres on sirgumas „elu õisi“ ehk lapsi 4 ja rohkem siis on alljärgnev jutt just teile.

Raplamaa lasterikaste ühing on aktiivne, tegus ja vahva sõpruskond, kuhu kuulub hetkel üle maakonna 76 peret, esindatud on kõik vallad.

Millega me tegeleme? Iganädalaseltsel meil võimalus külastada pealinna, kust me koostöös Tallinna Toidupangaga toimetame soovijateni toiduabi. Tihti sõidame suure pundiga erinevatesse teatritesse vaatama etendusi, mille oleme endale saanud Aitan Lapsi programmi kaudu.

Emadepäeval õnnestub meil ülitublid emad kodust välja meelitada. Eelmisel aastal näiteks õppisime enesekaitset Toosikannu puhkekeskuses, kui samal hetkel ilmusid eiteakust välja punahirvede parved. Nautisime saunamõnuseid ja julgemad karastasid end külmas vees.

Suvepäevadel proovime alati leida mõnusa koha, kus koos peredega vahvalt aega veeta. Nii on möödunud suvest meenutada Jõgevamaa kahepäevast reisi, kus neljal käpal tatsuvat karuotti kohtasime Elistvere loomapargis ja lustida saime Vudila mängumaal. Käesoleval aastal hakkame juurutama uut traditsiooni – kõigi laste sünnipäeva pidu! Juba päris mitmel aastal oleme saanud rõõmustada esimese klassi minevaid koolijätkes korralike koolivahenditega, mille me kogume Koos Kooli kampania raames.

Isadepäeva tegemised, jõululaadal osalemine, kommikampania läbiviimine jõulude eel koostöös Rapla TÜ-ga on vaid mõningad näited meie tegemistest. Aasta lõpetab alati ühine jõulupidu, kust kunagi ei puudu söök, jook, jõuluvana koos kingitustega ja üllatused.

Kui sa tunned, et see tore seltskond on just sinu perele, siis võta meiega ühendust.

Meie pundiga liitumiseks tuleks täita kõigepealt meie kodulehelt www.rlpy.eu leitav avaldus, saata see aadressile raplamaa.lasterikkad@gmail.com. Kui avaldusel on näha, et teil tõepoolest on „elu õisi“ 4 või rohkem, siis kindlasti võetakse teiega ühendust ja antakse teada täpsematest tingimustest. Kui eriti nuti-inimene ei ole, siis vähemalt nuputelefon on kõigil, et helistada 55550562 ja küsida lisa.

Seda asja veavad eest ja tõukavad takka viis vaprat: Suzan, Maarja, Margit, Raigo ja Kersti. Neil kõigil on kodud „elu õitega“ täidetud aga leiavad siiski aega ja tahtmist seda vankrit lükata. Sest lihtsalt muidu ei saa! Koos on lõbusam!

*MTÜ Raplamaa Lasterikaste Perede
Ühenduse nimel
Kersti Mäevälja*

TEATED ja REKLAAM

SÜDAMEKUU

LIIGU KOGU SÜDAMEST

„Südamega südamele“ Kärü vallas

1. Empanadade (Argentiina rahvustoit) töötuba ja 5-rütmi tants pühapäeval, 9. aprill kell 10-15 pritsimajas.

Juhendab Jaana Kala.

Osalemiseks registreeri end tel 56906046 (Ilme Säde) hiljemalt 4. aprilliks.

2. Loeng-vestlusring „Magusa mitu palet“

kolmapäeval, 19. aprill algusega kell 18.30 Kärü pritsimajas. Vestlusringi juhhib Monika Ruut.

3. Tennisetreening

Lisainfo: Mait Leemet

4. Jõusaalitreening ja toitumisharjutamine naistele

laupäeval, 15. aprillil pritsimajas

Osaleja saab oma jõusaali treeningkava, toimub individuaalne kehakoostise määramine ja individuaalne toitumisharjutamine.

Päeva viib läbi toitumisharjutaja ja treener Liina Raidoja.

Päeva osalustasu 10€

Eelregistreerimine 9. aprilliks eva@karuvald.ee.

Eelregistreerimise alusel saab juba täpse päevakava.

5. Tsiivilkaiitse Seltsi koolitus kogukonnale „Esimene nädal“

teisipäeval, 18. aprillil algusega kell 19 Kärü pritsimajas.

Juhendab: Toomas Tõnisson. Loe lähemalt lk 3

6. Jalgrattamatk „Piirivalla piiridel“ laupäeval, 22. aprillil

7. Jüriööjooks Kädval

pühapäeval, 23. aprill algus kell 15 seltsimaja juures

Kavas on lastejooksud ja traditsiooniline teatejooks

5-liikmelistele võistkondadele

8. Rabamatk Loosalus

pühapäeval, 30. aprillil

Eelregistreerimine 24. aprilliks eva@karuvald.ee

Osalustasu 5 €

9. Kärü raamatukogus on südamekuul temaatiline väljapanek „Õige magus“.

Täpsemat infot südamekuu tegevustest jälgi teadetetahviltelt ja FB-s Kärü kommuuni lehel.

Rapla Maavalitsus

Rapla Maavalitsus teatab, et Rapla maakonnaplaneering aastani 2030+ (seletuskiri ja 3 kaarti) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise - KSH - eelnõu on Rapla maavanema korraldusel vastu võetud ja avalikustamisel.

Materjalidega saab tutvuda alates 6. märtsist kuni 12. aprillini Rapla Riigimaja (Tallinna mnt 14) fuajees ja Rapla Maavalitsuse koduleheküljel: <http://rapla.maavalitsus.ee/maakonnaplaneering>

Ootame teie ettepanekuid ja arvamusi ning teid avalikule arutelule, mis toimub 12. aprillil 2017 kell 11.00 Rapla Riigimaja suures saalis.

Olulisemad teemad, mida planeeringus ja KSH-s käsitletakse on asustuse paiknemine, teenuste kättesaadavus ja transpordihendused, ettevõtlus ja tootmine; looduskeskkonna väärtused, sh väärtuslikud maastikud ja roheline võrgustik; tehniline taristu, kus suur tähtsus on nii rahvusvahelistel kui ka riigi- ja maakonnasisestel ühendusteedel, sadamatel ning turismiettevõtlust toetaval lennuväljal. Teemade kaupa on seatud tingimused maakonna ja erinevate piirkondade ruumiliseks planeerimiseks ja arendustegevuste kavandamiseks. Planeeringust peab lähtuma kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisel.

Reedel, 7. aprilli pealelõunal kohtub

Kärü raamatukogus rahvaga

Europarlamenti saadik

TUNNE KELAM

Teemadeks eurobürookraatia ja selle tekkimine. Kõnelda ja küsida saab ka teistel teemadel.

Täpsem kellaajainfo raamatukogust.

Tule kohale ja tunne huvi!

www.metsaamet.ee

Teenused erametsaomanikule:

- Metsakinnistute ost
- Raieõiguse ost
- Metsa ülestöötamine ja vedu
- Maapinna mineraliseerimine koos külviga
- Metsamajandamise kavade koostamine

Teave e-post: info@metsaamet.ee Tel. 5615 0680, Karl Lister

TOOSIKANNU
METSALDUS OÜ

KÜTTEPUUDE MÜÜK:
lahtiselt, võrkkotis, konteineris

**SAEMATERJALI MÜÜK
TRANSPORTTEENUSED**

*Alati kvaliteetne materjal
ja moodetud kogused!*

Tel 56 939 535 info@toosikannumets.ee
www.toosikannumets.ee

Kaastööd ja info Kärü Vallalehe aprilli numbrisse on oodatud hiljemalt **21.04** vallamajja või e-posti aadressile: eva@karuvald.ee

